ANALISIS STRUKTURAL-SEMIOTIK KUMPULAN PUISI *L'ANNÉE POÉTIQUE 2005* YANG DIRANGKAI OLEH PATRICE DELBOURG DAN JEAN-LUC MAXENCE

SKRIPSI

Diajukan kepada Fakultas Bahasa dan Seni
Universitas Negeri Yogyakarta
Untuk Memenuhi Sebagian Persyaratan
guna Memperoleh Gelar
Sarjana Sastra

Oleh
Ella Rosyana Pravita Dewi
NIM 07204241010

JURUSAN PENDIDIKAN BAHASA PRANCIS
FAKULTAS BAHASA DAN SENI
UNIVERSITAS NEGERI YOGYAKARTA
2012

PERSETUJUAN

Skripsi yang berjudul **ANALISIS STRUKTURAL-SEMIOTIK KUMPULAN PUISI *L'ANNÉE POÉTIQUE 2005* YANG DIRANGKAI OLEH PATRICE DELBOURG DAN JEAN-LUC MAXENCE** ini telah disetujui oleh pembimbing untuk diujikan.

Yogyakarta, 23 April 2012

Pembimbing I

Alice Armini, M.Hum
NIP 19570627 198511 2 002

PENGESAHAN

Skripsi yang berjudul **ANALISIS STRUKTURAL-SEMIOTIK KUMPULAN PUISI *L'ANNÉE POÉTIQUE 2005* YANG DIRANGKAI OLEH PATRICE DELBOURG DAN JEAN-LUC MAXENCE** ini telah dipertahankan di depan Dewan Penguji pada tanggal 8 Juni 2012 dan dinyatakan lulus.

DEWAN PENGUJI

Nama	Jabatan	Tanda Tangan	Tanggal
Rohali, M.Hum	Ketua Penguji		20 Juni 2012
Dian Swandayani, M.Hum	Sekretaris Penguji		19 Juni 2012
Indraningsih, M.Hum	Penguji Utama		19 Juni 2012
Alice Armini, M.Hum	Penguji Pendamping		19 Juni 2012

Yogyakarta, 22 Juni 2012
Fakultas Bahasa dan Seni
Universitas Negeri Yogyakarta
Dekan,

Prof. Dr. Zamzani, M.Pd.
NIP. 19550505 198011 1 001

PERNYATAAN

Yang bertanda tangan di bawah ini, saya

Nama : **Ella Rosyana Pravita Dewi**

NIM : 07204241010

Program Studi : Pendidikan Bahasa Prancis

Fakultas : Bahasa dan Seni Universitas Negeri Yogyakarta

menyatakan bahwa karya ilmiah ini adalah hasil pekerjaan saya sendiri. Sepanjang pengetahuan saya, karya ilmiah ini tidak berisi materi yang ditulis oleh orang lain, kecuali bagian-bagian tertentu yang saya ambil sebagai acuan dengan mengikuti tata cara dan etika penulisan karya ilmiah yang lazim.

Apabila ternyata terbukti bahwa pernyataan ini tidak benar, sepenuhnya menjadi tanggung jawab saya.

Yogyakarta, 5 Juni 2012

Penulis,

Ella Rosyana Pravita Dewi

MOTTO

Don’t stop working because of broken heart!

(Penulis)

Hai pemalas, pergilah kepada semut, perhatikanlah lakunya dan jadilah bijak;
Amsal 6:6

Apapun yang kamu perbuat, perbuatlah dengan segenap hatimu
sepperti untuk Tuhan dan bukan untuk manusia
Kolose3:23

Nek pengen sukses kudu gelem rekoso
- Nasehat Ibu -

HALAMAN PERSEMBAHAN

Je dédie mon petit ouvre à:

♥ Mes parents, monsieur Briptu Abadi et Madame Neti Hariyani S.Pd

♥ Mes frères, Fernando et Aditia

♥ Mes grandes-mères, Mbah Mariyati et Mbah Yamini

KATA PENGANTAR

Puji syukur penulis panjatkan kepada Tuhan Yesus Kristus karena berkat dan anugerahNya sehingga penulis dapat menyelesaikan skripsi untuk memenuhi sebagian persyaratan guna memperoleh gelar sarjana.

Akhirnya setelah melalui perjalanan yang panjang, saya dapat menyelesaikan skripsi saya yang berjudul "Analisis Struktural-Semiotik Kumpulan Puisi *L'année Poétique 2005* yang Dirangkai oleh Patrice Delbourg dan Jean-Lux Maxence" berkat bantuan banyak pihak. Oleh karena itu, saya menyampaikan banyak terima kasih setulus-tulusnya kepada:

1. Prof. Dr. Zamzani, M.Pd selaku Dekan Fakultas Bahasa dan Seni.
2. Ibu Alice Armini, M.Hum selaku dosen penasehat akademik sekaligus dosen pembimbing skripsi saya yang telah memberikan bimbingan, arahan serta motivasi sejak awal hingga akhir penyusunan skripsi ini disela-sela kesibukannya.
3. Ibu Indraningsih, M.Hum sebagai dosen penguji utama yang mau meluangkan waktunya untuk memberikan arahan.
4. Bapak Rohali, M.Hum dan Ibu Dian Swandayani, M.Hum selaku dosen penguji yang telah memberikan saran yang membangun dalam perbaikan skripsi penulis.
5. Mas Dayat selaku admin Prodi Pendidikan Bahasa Prancis yang membantu kelancaran administrasi penulis selama kuliah.
6. Bapak dan ibu yang selalu mendoakan dan banyak berkorban untuk kesuksesan saya.
7. Adik-adikku Fernando dan Aditia yang menjadi alasan untuk membuat penulis berusaha menjadi kakak yang patut dicontoh.
8. Budhe Lydia, Ibu Titin, Bapak Natali, serta Simbah yang turut menyumbangkan kasih sayang bagi penulis.
9. Adik-adik dan kakak sepupu, Mas Moses, Mas Yusak, Mbak Ingrid, Mbak Endah, Yona, Fani yang selalu memberikan semangat.

10. Sahabat-sahabat mahasiswa Prancis '07 Reguler maupun Non Reguler yang juga tengah menyelesaikan tugas akhirnya. Brury, Ete, Dian, Rizka, Ika, Lini, Paul dan semuanya semangat yah.
11. Kakak angkatan PB Prancis, Mbak Nyit-Nyit yang selalu sabar memberikan bimbingan dalam menganalisis. Juga Mbak Cher, Mbak Pinky, Mba Maria dan Mbak Lien yang memberikan semangat buat penulis.
12. Rekan-rekan KKN SMAN 8 Yogyakarta 2010 : Naufal, Aji, Novi, E'en dan Ariyani. Makasih sudah menjadi rekan yang baik dan membantu saat kegiatan setelah dan sesudah KKN berlangsung.
13. Sahabat-sahabat yang rela menjadi 'tempat sampah' di saat penulis merasa galau; mbak Jelly, Gilang, dek Hanum, Ikhe makasih ya buat pundaknya.
14. Teman-teman kos alamanda yang sudah seperti bagian keluargaku; kak Agnes, Kak Ine, Kak Chicy dan Ika.
15. Teman-teman kos Yudhistira yang mau menemani dan mendukung penulis ; Dian, Cenur, Rya, Anna, Sanur, Dhesy, mbak Puji dan Fitri.
16. Teman-teman IASJJ; Iwan, Agam dan Wawan.
17. Beberapa pribadi yang Tuhan kirimkan untuk menghiasi hidup dan mendewasakanku serta mengajarkan arti cinta.

Terima kasih atas bantuan yang telah diberikan semoga amal dan kebaikan yang telah diberikan mendapat imbalan dari Tuhan Yang Maha Esa.

Yogyakarta, 5 Juni 2012

Penulis

Ella Rosyana Pravita Dewi

DAFTAR ISI

Halaman

HALAMAN JUDUL…….. i
PERSETUJUAN……. ii .
PENGESAHAN……. iii
PERNYATAAN……. iv
MOTTO……... v
PERSEMBAHAN…….. vi
KATA PENGANTAR……. vii
DAFTAR ISI…….. ix
DAFTAR GAMBAR DAN TABEL……..... xi
ABSTRAK……. xii
EXTRAIT……... xiii
BAB I PENDAHULUAN
A. Latar Belakang……... 1
B. Identifikasi Masalah……... 6
C. Batasan Masalah……. 7
D. Rumusan Masalah……..... 9
E. Tujuan Penelitian…… 9
F. Kegunaan Penelitian……... 10
G. Batasan istilah……. 10
BAB II KAJIAN TEORI
A. Puisi……. 12
B. Analisis Struktural Puisi……. 16
C. Aspek Semiotik Puisi……. 28
BAB III METODE PENELITIAN
A. Subjek dan Objek Penelitian…… 33.
B. Analisis Konten……... 33
C. Prosedur Penelitian……. 34

BAB IV HASIL PENELITIAN DAN PEMBAHASAN

A. Hasil Penelitian……..... 38

B. Pembahasan…… . 48

BAB V KESIMPULAN, IMPLIKASI, SARAN

A. Kesimpulan…….. 95

B. Implikasi……. 99

C. Saran……... . 100

DAFTAR PUSTAKA…… . 101

LAMPIRAN

.

DAFTAR GAMBAR DAN TABEL

Halaman

Gambar 1 : Jalan Pablo-Neruda 82

Gambar 2 : Jalan Amsterdam 90

Tabel 1 : Bunyi Vokal (*Les Voyelles*) ……...19

Tabel 2 : Bunyi Konsonan yang Terhambat (*Les onsonnes momentanées*)……...19

Tabel 3 : Bunyi Konsonan yang Lancar (*Les consonnes continues*)……..20

Tabel 4 : Aspek Bunyi Puisi *La Rue Pablo-Neruda*…….40

Tabel 5 : Aspek Bunyi Puisi *Chemin de La Croix du Vieux Bled*……..41

Tabel 6 : Aspek Bunyi Puisi *Rue d'Amsterdam*……42

Tabel 7 : Temuan Data Bahasa Kiasan Puisi *La Rue Pablo-Neruda*……..46

Tabel 8 : Temuan Data Bahasa Kiasan Puisi *Chemin de La Croix du Vieux Bled*.....47

Tabel 9 : Temuan Data Bahasa Kiasan Puisi *Rue d'Amsterdam*……47

Tabel 10 : Temuan Data Aspek Semiotik Puisi *La Rue Pablo-Neruda*……..48

Tabel 11 : Temuan Data Aspek Semiotik Puisi *Chemin de La Croix du Vieux Bled*…48

Tabel 12 : Temuan Data Apek Semiotik Puisi *Rue d'Amsterdam*……49

ANALISIS STRUKTURAL-SEMIOTIK KUMPULAN PUISI *L'ANNÉE POÉTIQUE 2005* YANG DIRANGKAI OLEH PATRICE DELBOURG DAN JEAN-LUC MAXENCE

Oleh:
Ella Rosyana Pravita Dewi

ABSTRAK

Penelitian ini bertujuan untuk mendeskripsikan: (1) aspek struktural puisi yang terdiri dari aspek bunyi, aspek ritme, aspek sintaksis, aspek semantik dan (2) aspek semiotik puisi yang terdiri dari ikon indeks dan simbol.

Sumber data penelitian ini adalah puisi yang berjudul *La Rue Pablo-Neruda, Chemin de La Croix du Vieux Bled dan Rue d'Amsterdam*. Puisi ini terdapat dalam kumpulan puisi *L'année Poétique 2005* yang dirangkai oleh Patrice Delbourg dan Jean-Luc Maxence yang dipublikasikan pada tahun 2006. Penelitian ini menggunakan metode analisis konten, sehingga menghasilkan deskripsi yang objektif, sistematik, dan kualitatif. Pembentukan data dilakukan dengan tiga tahap, yaitu unitisasi, sampling serta pencatatan data (*recording*) yang dilakukan dengan memilah-milah data berdasarkan validasi semantic dengan expert-judgement, sedangkan reliabilitas yang dipakai adalah intra-rater.

Hasil penelitian dapat disebutkan bahwa; (1) dari analisis struktural diperoleh hasil bahwa puisi *La Rue Pablo Neruda, Chemin de la Croix du Vieux Bled dan Rue d'Amsterdam* banyak menggunakan bunyi-bunyi yang dominan yaitu bunyi vokal [ɛ,ə] dan bunyi konsonan [R,l] yang menghasilkan bunyi merdu dan mendukung suasana yang menyenangkan, terdapat enjambemen dan rejet dan menggunakan kata kiasan; (2) dari hasil analisis semiotik diperoleh hasil bahwa terdapat tanda-tanda semiotik berupa ikon (ikon imagi, ikon metaforis dan ikon diagramatik), indeks serta simbol. Dari hasil analisis dapat ditarik kesimpulan bahwa kumpulan puisi *L'Année Poétique 2005* banyak menggambarkan kehidupan manusia yang digambarkan melalui sebuah filosofi jalan yang terdapat di Eropa terutama di Prancis melalui ketiga tersebut

L'ANALYSE STRUCTURAL-SÉMIOTIQUE DE LA COLLECTION DE POÈMES *L'ANNÉE POÉTIQUE 2005*, PRÉSENTÉ PAR PATRICE DELBOURG ET JEAN-LUX MAXENCE

Par
Ella Rosyana Pravita Dewi

EXTRAIT

Cette recherche a pour but de décrire (1) l'aspect structural de poèmes comme l'aspect du son, du rythme, l'aspect syntaxique, l'aspect sémantique et (2) l'aspect sémiotique de poèmes.

Les sujets de cette recherche sont la poésie de *La Rue Pablo-Neruda, Chemin de La Croix du Vieux Bled et Rue d'Amsterdam*. Ces sujets se trouvent dans *L'année Poétique 2005*, présenté par Patrice Delbourg et Jean-Lux Maxence, publié premièrement en 2006. La méthode de la recherche est celle de l'analyse du contenu si bien qu'elle fait une description objective, systématique et qualitative. Les données sont recueillies en trois étapes, ce sont la détermination de l'unité d'analyse, la lecture heuristique et herméneutique et le classement des résultats selon les aspects observés. La validité est fondée sur la validité sémantique et celle de l'avis des experts tandis que la fiabilité et acquise par le procédé d'intra-rater.

Les résultats de cette recherche sont les suivants: (1) l'analyse structural dévoile que la poésie de *La Rue Pablo-Neruda, Chemin de La Croix du Vieux Bled et Rue d''Amsterdam* utilise bien des sons dominants des voyelles [e, ə] et la consonne [R, l], qui produisent des sons mélodieux et décrivent la situation heureuse, il y a de l'enjambemen/rejet et ils utilisent les figures de styles. (2) Les résultats de l'analyse sémiotique montent qu'il y a des signes sémiotiques, ce sont des icônes (l'icône image, l'icône métaphorique et l'icône diagramatique), les index et les symboles. D'après cette analyse, on peut conclure que la collection de poèmes *L'Année Poétique 2005* décrivent la vie de beaucoup de gens à travers une philosophie où des routes en Europe notamment en France à travers les trois poèmes.